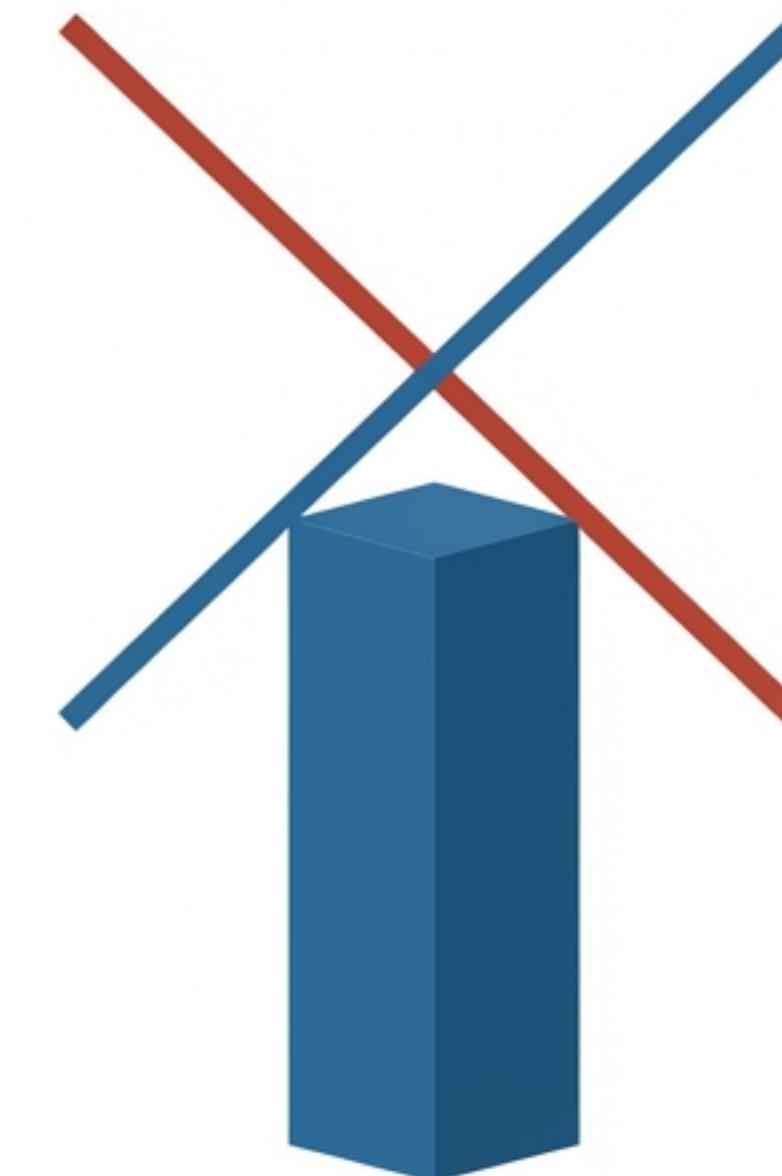

התרבות ממשלית: סובסידיות ושווי משקל

ניתוח מקרו-כלכלי, מנגנוני השפעה ופתרון תרגיל לדוגמה

מבוסס על עקרונות המקרו-כלכלה

המטרה: שינוי הקצתת המקורות במשק

הגדרה:
סובסידיה היא למעשה 'מס שלילי' – תשלום שהממשלה מעבירה לצרן או לצרכן על כל ייחידה מיוצרת או נרכשת.

הסיבות להתערבות:

- 1. כשל שוק:** עידוד ייצור של מוצרים בעלי השפעות חיוניות חיוביות (כמו חינוך או אנרגיה יರוקה).
- 2. חלוקה מחדש:** רצון לסייע לקבוצות אוכלוסייה מסוימות או לעודד ענפים ספציפיים.

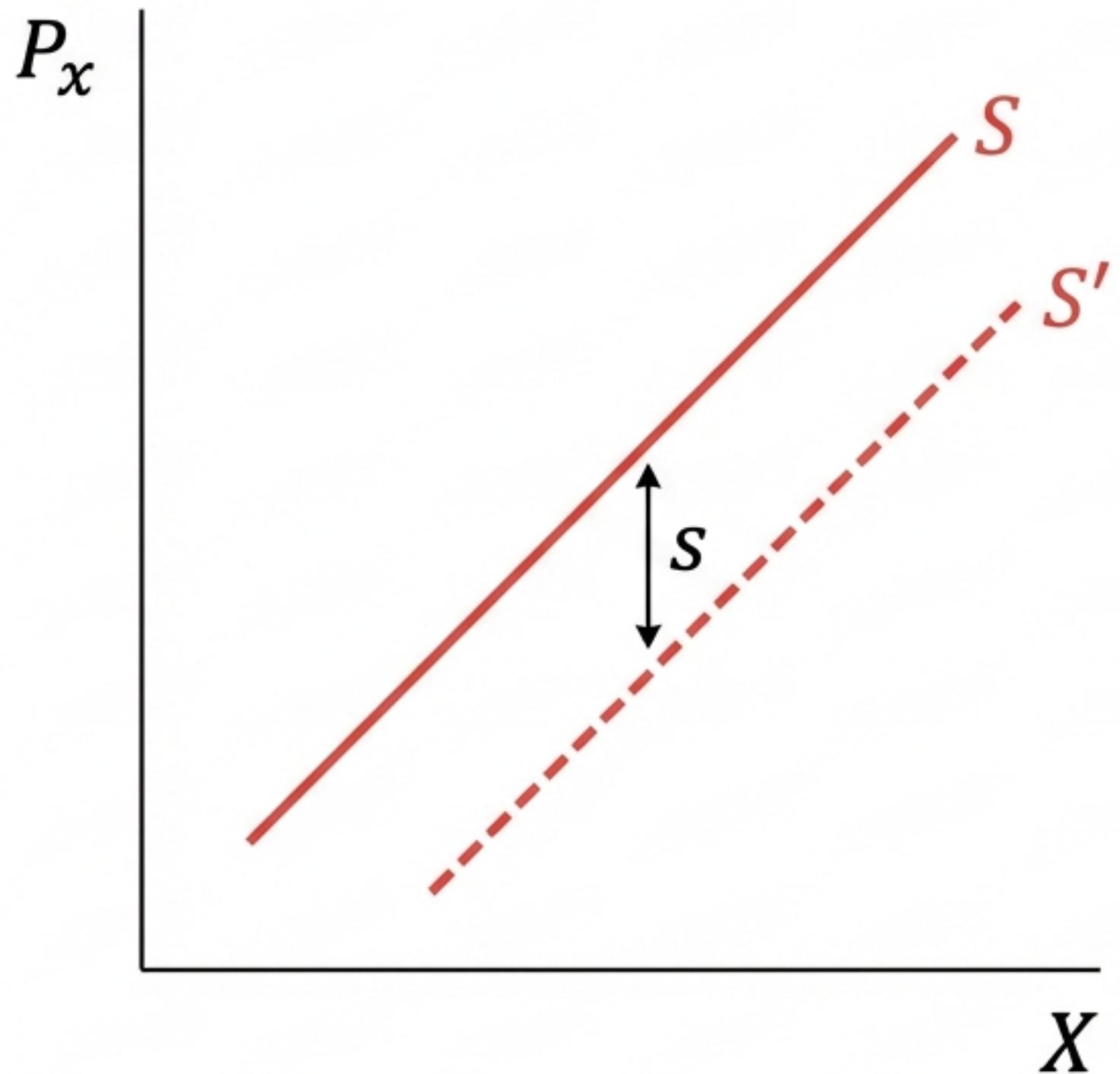

מנגנון 1: סובסידיה ליצן (Supply Shift)

כאשר הממשלה מעניקה סובסידיה בסך s ליצן, היא למעשה מקטינה את הוצאות השולית (MC שלו).

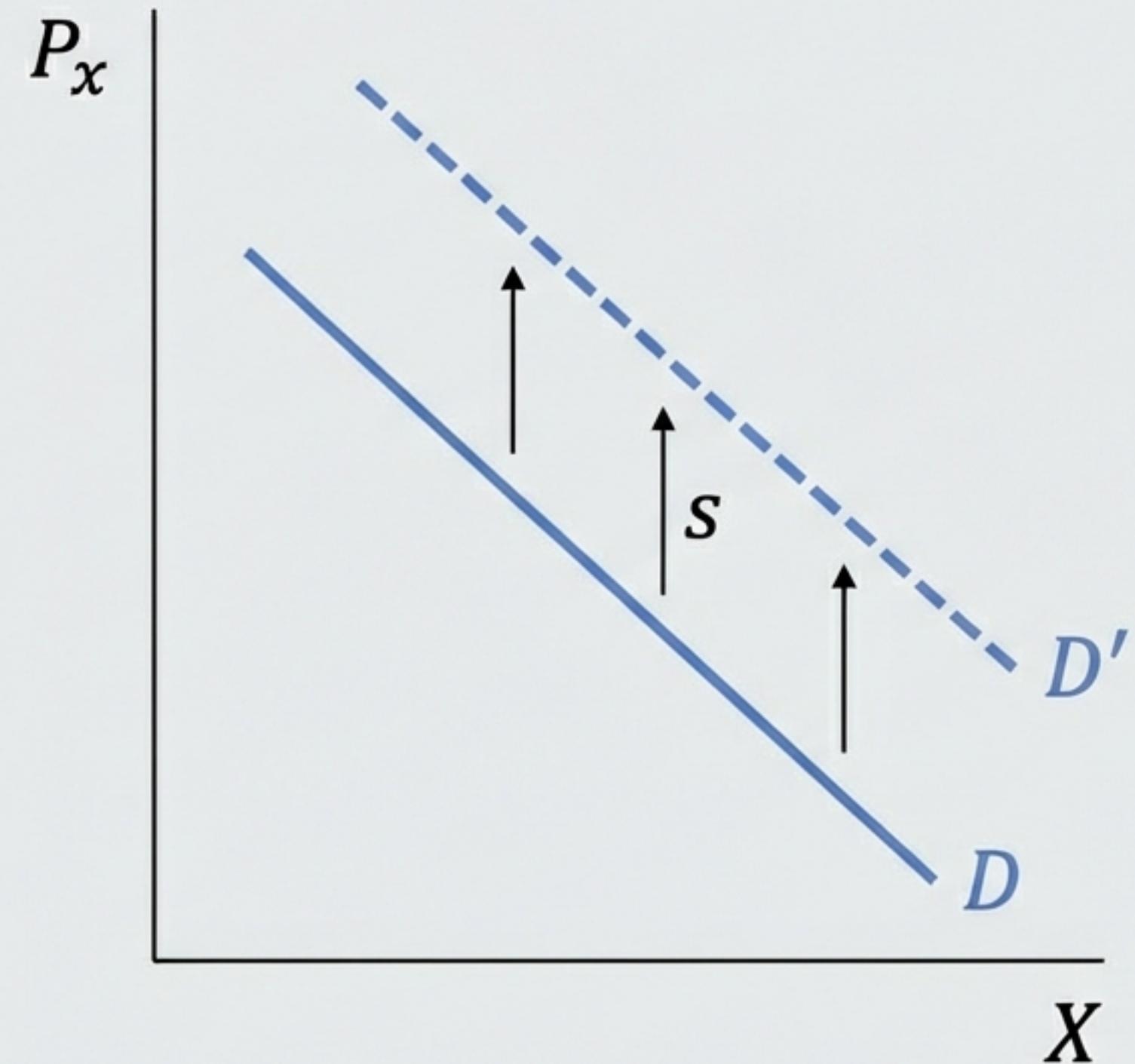
התוצאה: עקומת הייצע זהה 'למטה' בגודל הסובסידיה ($s - MC$).

מבחןיה גרפית, זהה תזוזה ימינה של הייצע – היצנים מוכנים לייצר יותר בכל מחיר נתון.

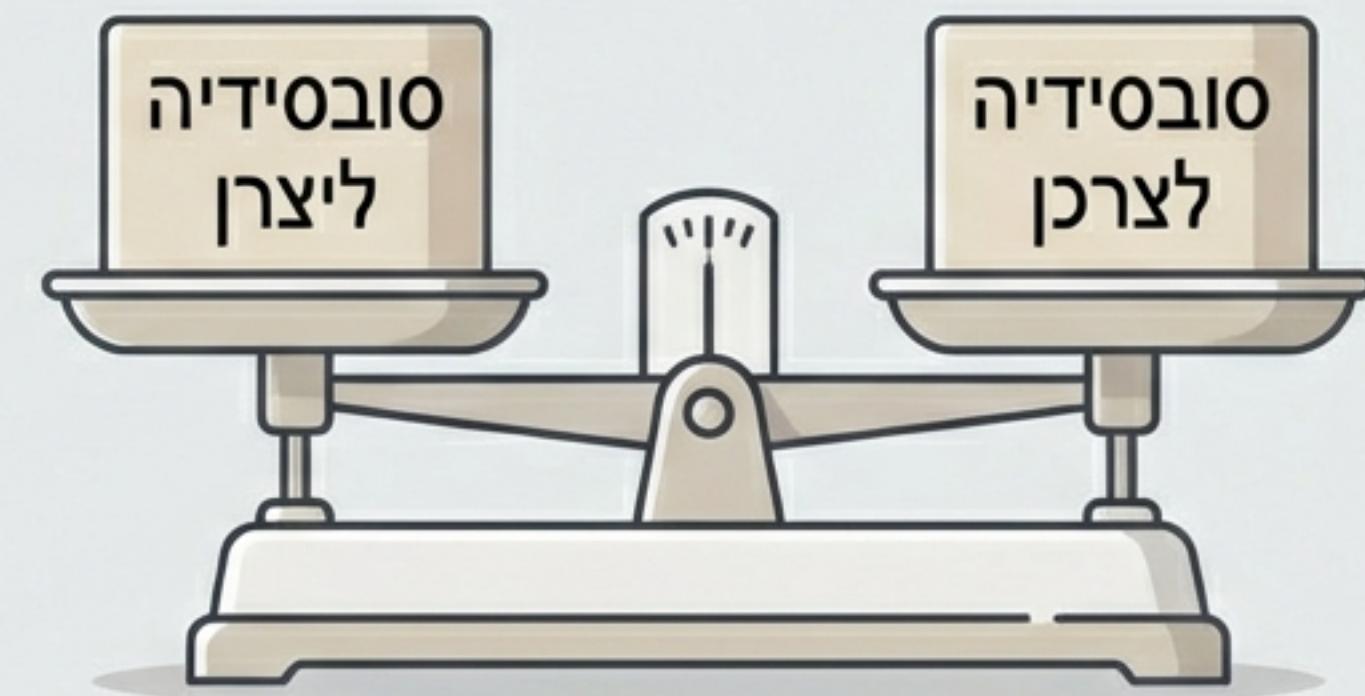
מנגנון 2: סובסידיה לצרכן (Demand Shift)

- כאשר הסובסידיה ניתנת לצרכן, הנקנות שלו לשלם עברו כל ייחידה גדולה בגודל הסובסידיה.
- התוצאה: עקומה הביקוש צזה 'למעלה' בגודל s .
- הצרכן רואה מחיר נמוך יותר, אך היצרך מקבל מחיר גבוה יותר המגלה את תוספת הממשלה.

עקרון השקילות: זה לא משנה מי מקבל את הץ'ק

- בין אם הסובסידיה ניתנת לייצן ובין אם לצרכן – התוצאה הכלכלית זהה לחולוטין.
- **הכמות:** בשני המקרים הכמות בשינוי משקל תגדל.
- **המוצרים:**
  - המחיר שראה הצרכן ('מחיר נטו') – ירד.
  - המחיר שמקבל הייצן ('מחיר ברוטו') – עלה.
  - הפרע ביניהם הוא בדיקת גודל הסובסידיה (s).

אותו שווי משקל (P, Q)

תרגיל לדוגמה: נתוני השוק

נניח שוק עם הfonקציות הבאות:

$$S: P = 10 + X$$

$$D: P = 100 - X$$

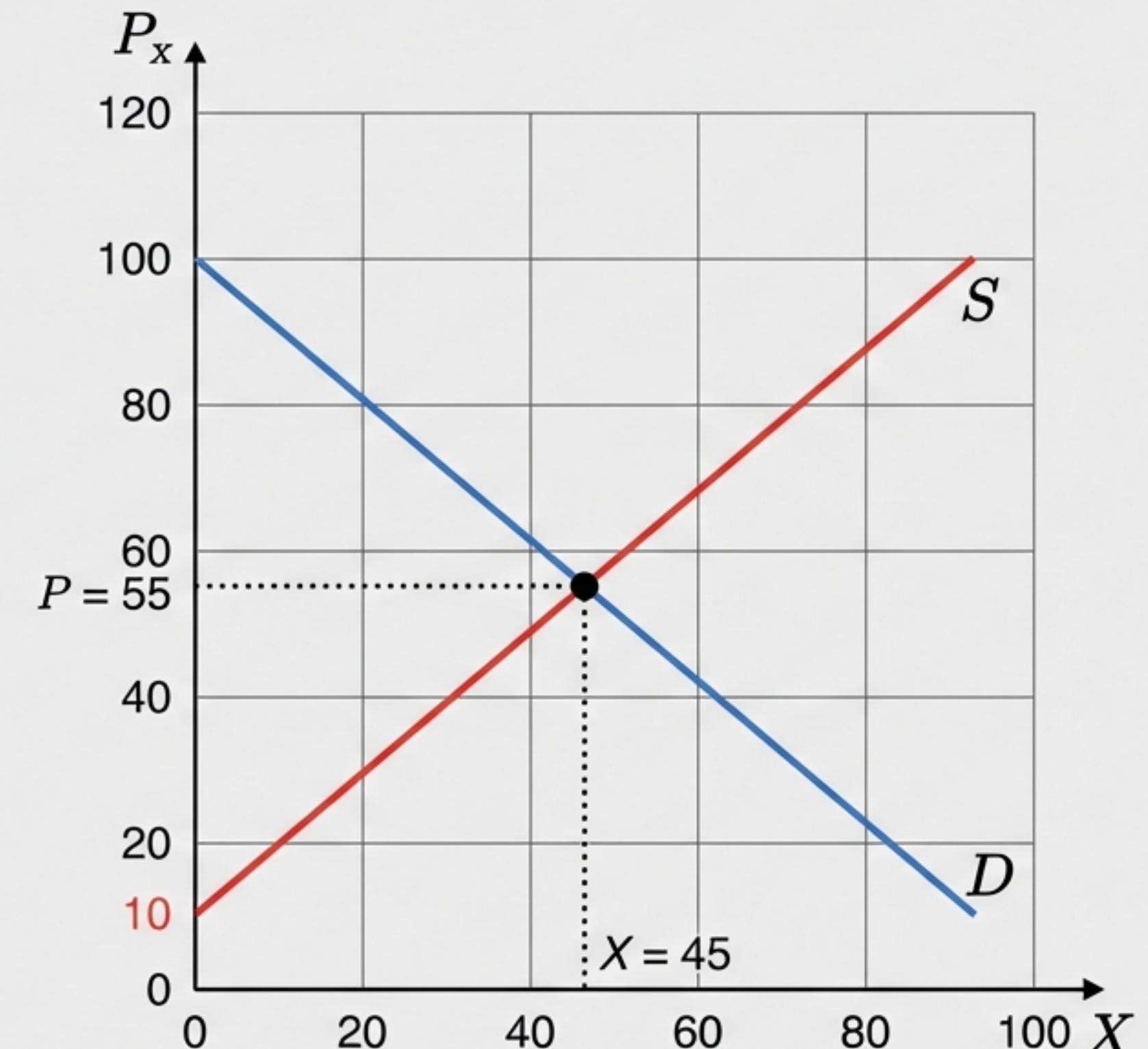
чисוב שווי משקל ההתחלתי:

נשווה ביניהם:

$$10 + X = 100 - X$$

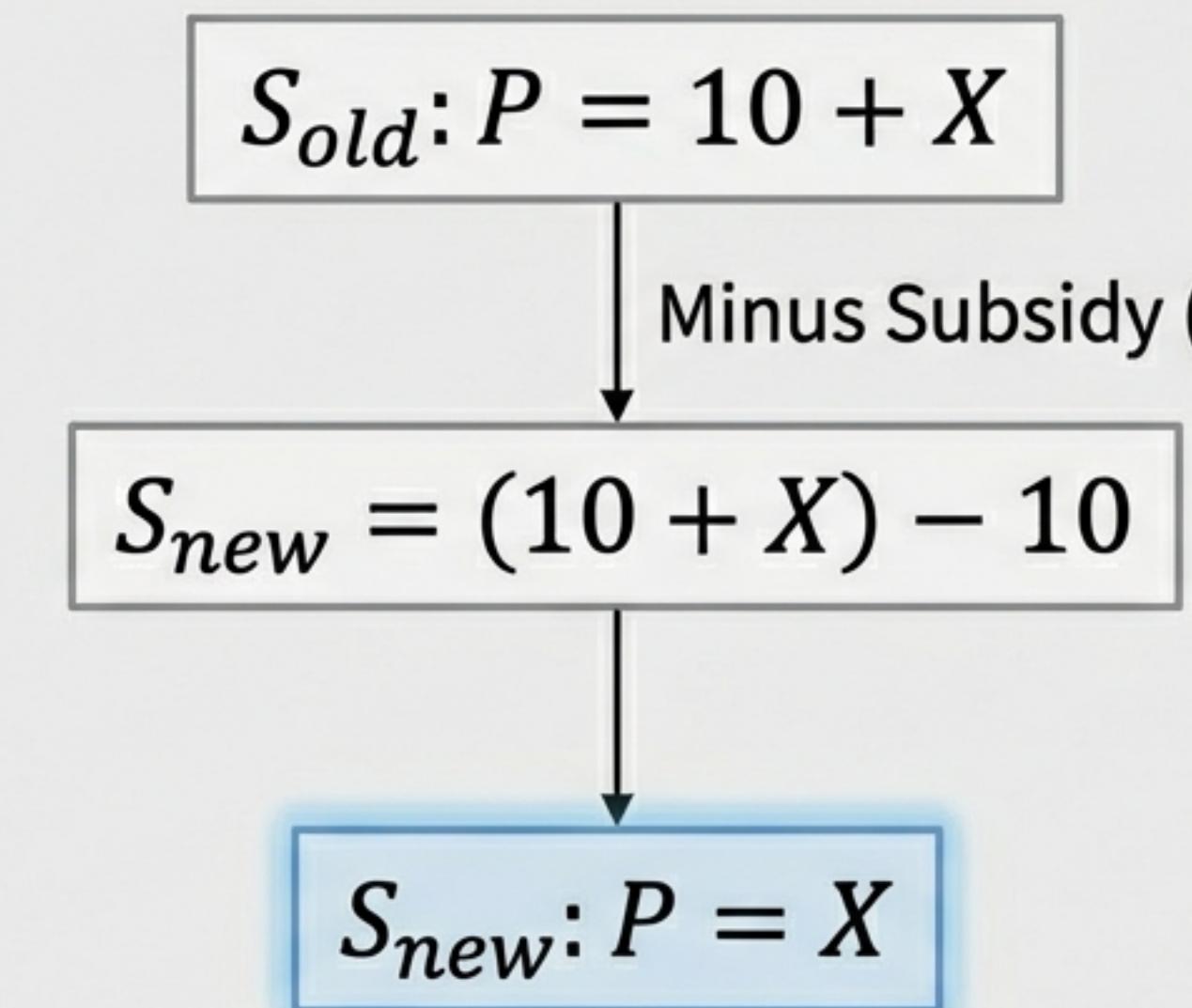
$$2X = 90 \rightarrow X^* = 45$$

$$P^* = 55$$

שימוש הסובסידיה: שינוי משווהת המחיר

הממשלה מעניקה סובסידיה של $s = 10$ ש"ח ליחידה לייצן.
הסובסידיה מפחיתה את העלות לייצן, ולכן נחסר אותה משווהת המחיר:

חישוב שווי משקל חדש

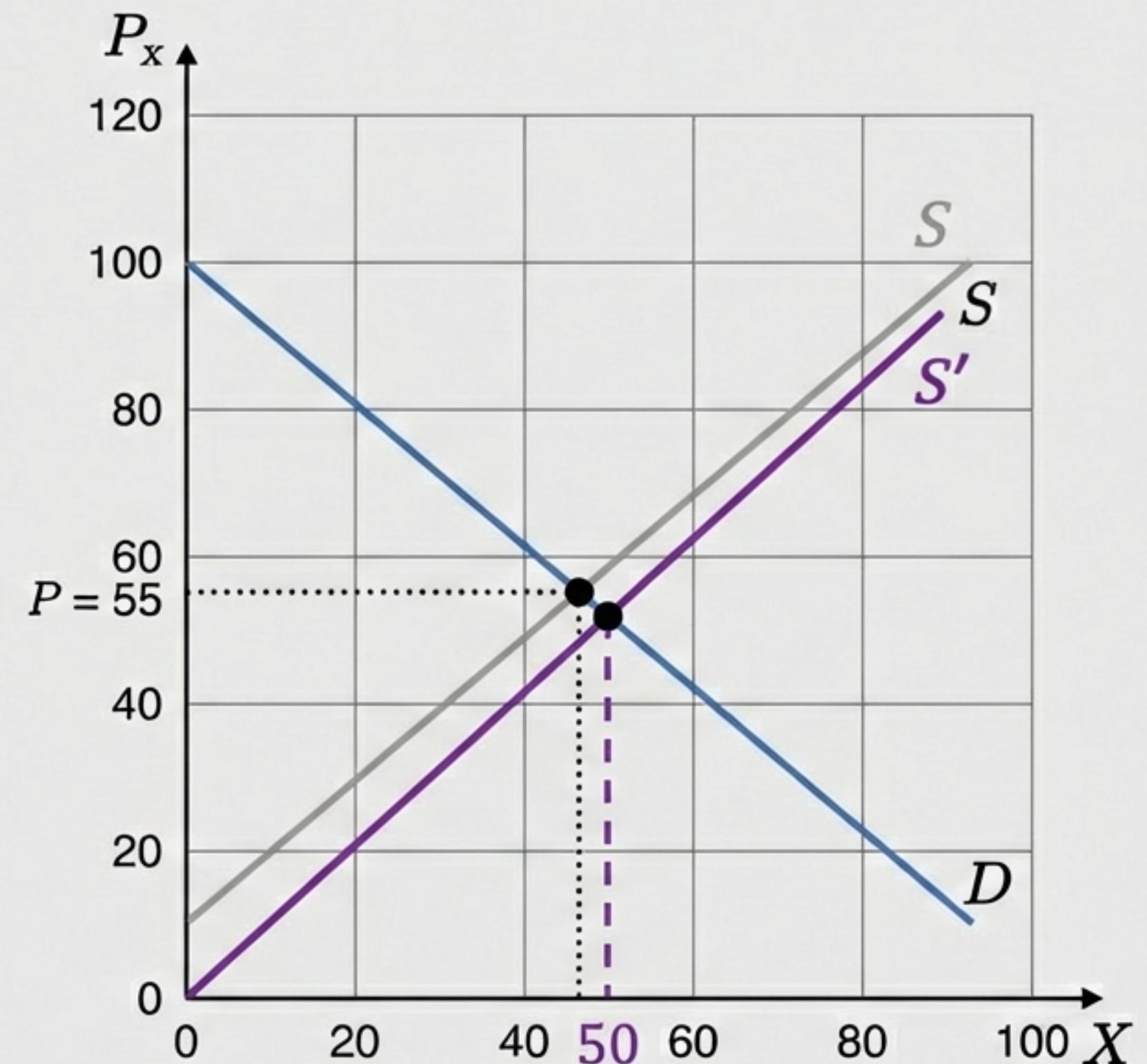
cut נושא את הריצע החדש לביקוש המקורי (שלא השתנה):

$$X = 100 - X$$

$$2X = 100$$

הכמות החדשה: $X_{new} = 50$

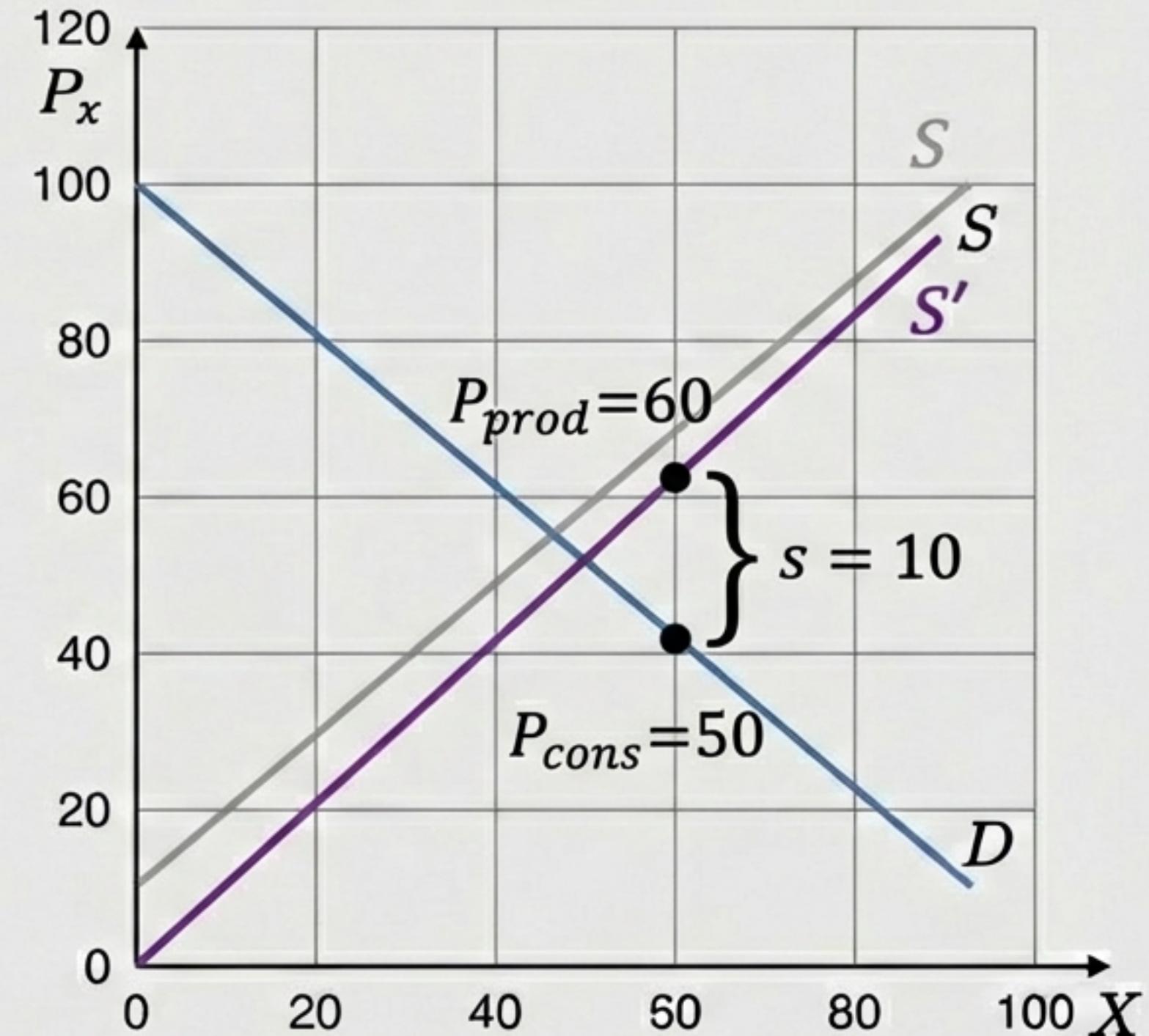
(שים לב: הכמות גדלה מ-45 ל-50)

חלוקת המחיר: הצרכן משלם פחות, הייצר מקבל יותר

נambil את הכמות החדשה (\$50)
בפונקציות:
מחיר לצרכן (P_{cons}):
נambil בבקוש $\rightarrow 100 - 50 = 50$ ש"ח.

מחיר לייצרן (P_{prod}):
המחיר לצרכן + הסובסידיה $\rightarrow$
ש"נ $= 50 + 10 = 60$ ש"ח.

בדיקה: מה הייתה קורה אם הסובסידיה הייתה לצרכך?

הבקשות היה עולה ב-10:

$$D_{new}: P = (100 - X) + 10 = 110 - X$$

נשווה להיצע המקורי ($X + P =$):

$$10 + X = 110 - X$$

$$2X = 100$$

$$X = 50$$

✓ **אותה תוצאה**

המסקנה: אותה כמות, ואותם מחירים סופיים. השינוי הוא רק בדרך החישוב.

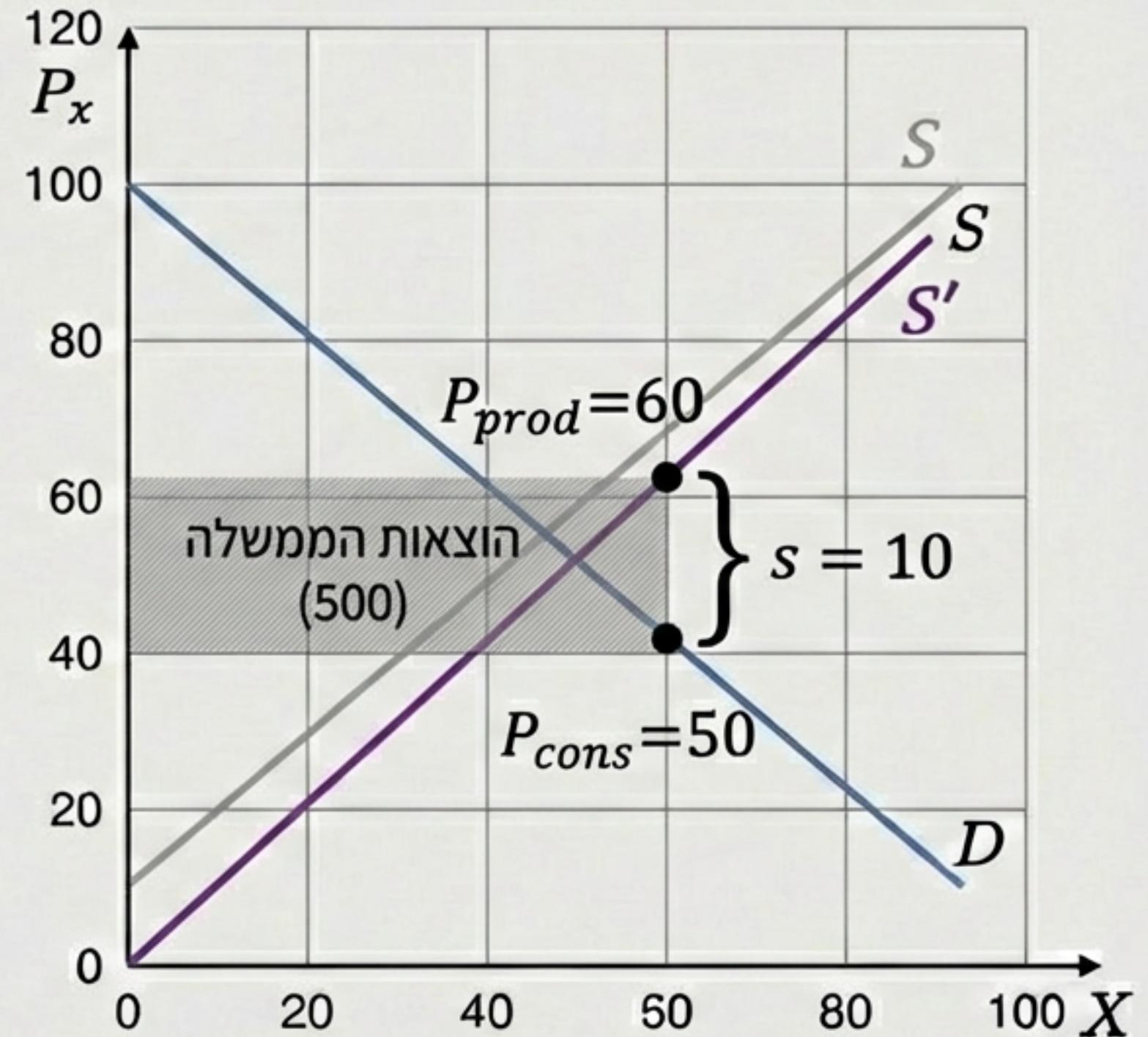
כמה זה עולה לממשלה?

עלות הסובסידיה מחושבת כמכפלה של גודל הסובסידיה בכמות היחידות שנמכרו בפועל.

הчисוב:

$$\text{ש"ח } \$10 (s) \times 50 (\text{units}) = 500$$

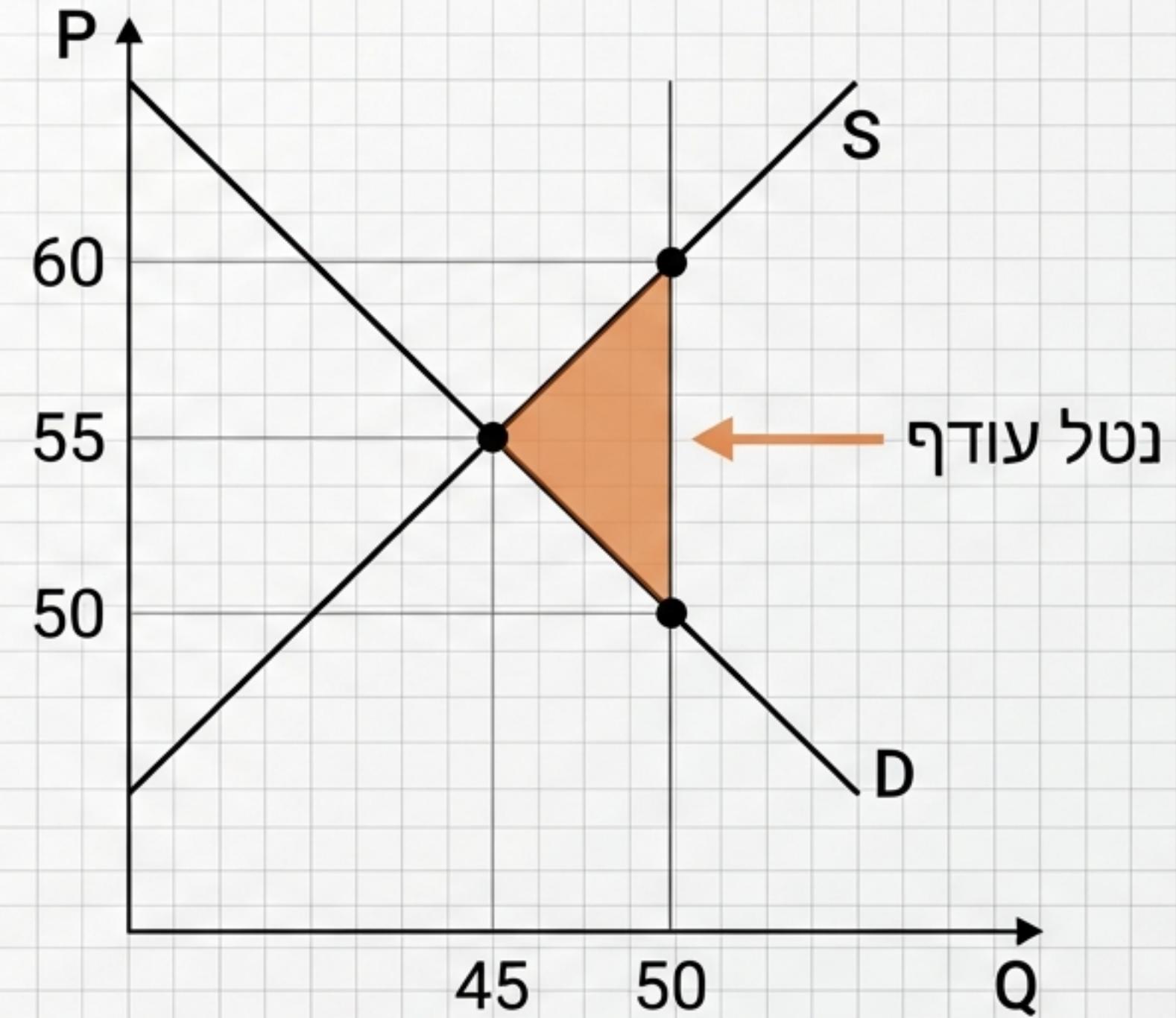
שטח זה מייצג את הוצאות הממשלה שצרicot ליהו ממומנות.

הנTEL העודף (Deadweight Loss)

הסובסידיה מגדילה את רווחת הצרכן והיצרן, אך העלות לממשלת גבולה יותר מסר הגידול ברוחחה.

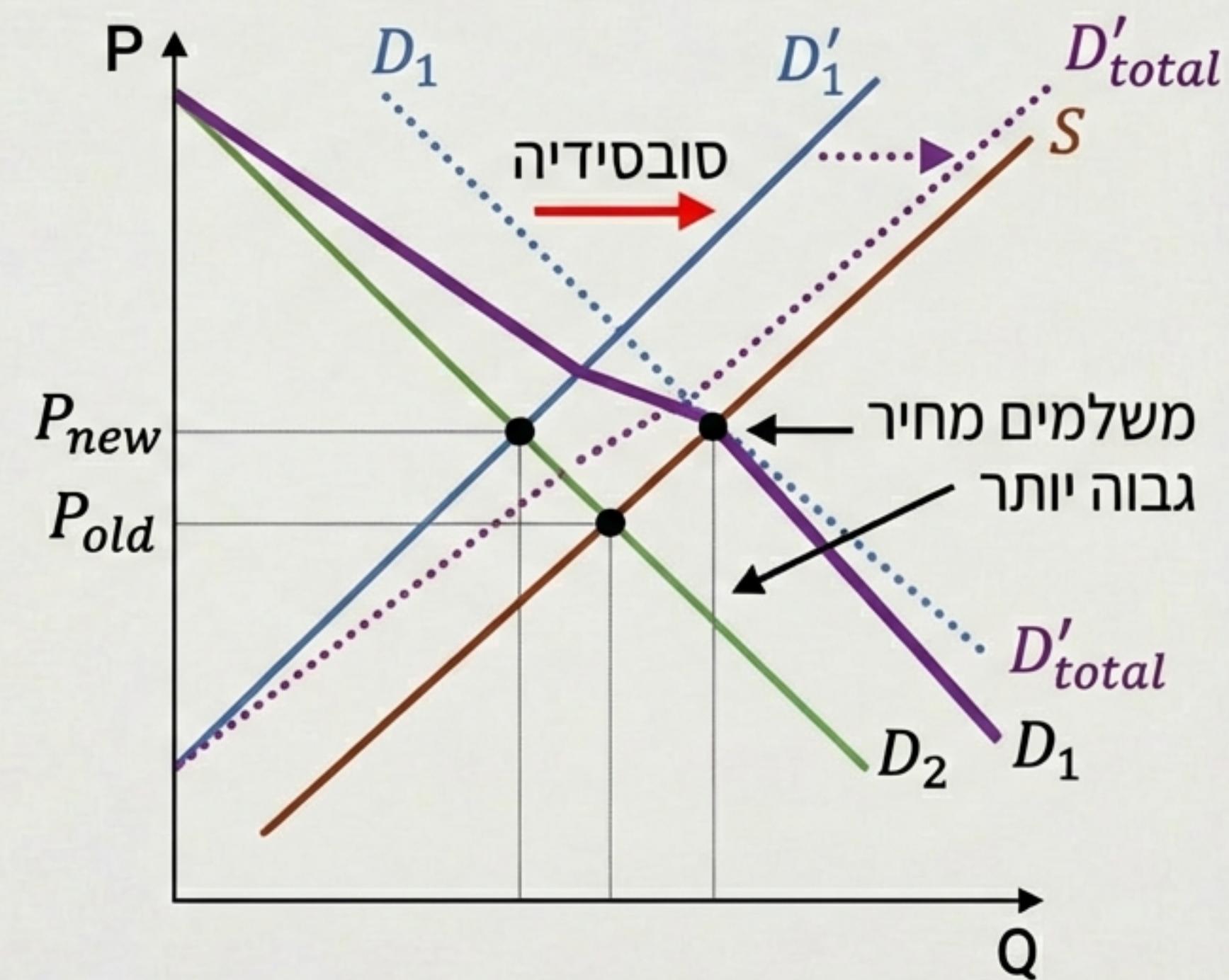
ההפרש נקרא 'נTEL עודף' – אובדן יעילות למשק.

מקרה מיוחד: סובסידיה בשוק חלי

נניח שוק עם שתי אוכלוסיות (א' ו-ב'),
אר הממשלה מסבסת רק את
אוכלוסייה א'.

1. הביקוש של א' עולה ← הביקוש
המצרפי בשוק עולה.
2. המחיר ליצרן עולה.
3. התוצאה: אוכלוסייה ב' (ללא סובסידיה)
נאلتת לשלם מחיר גבוה יותר!

סיכום ההשפעות של מתן סובסידיה

המשתנה	כיוון השינוי
מחיר לצרכן	יורד ↓
מחיר ליצרן	עולה ↑
כמות מיוצרת (X)	גדלה ↑
פדיון היצרן	גדל ↑
הוצאות הממשלה	↑ גדלות (חיוביות)
רווחה חברתית כוללת	יורדת (נטול עודף) ↓

שורה תחתונה: כלייעיל ארייקר

סובסידיה היא כלי רב-עוצמה להגדלת
הכמות המיוצרת והניצרכות בשוק.

ראינו שעוזROT מתקבל הסובסידיה (יצרך או
צרך) אינה משנה את התוצאה הסופית.
עם זאת, ההתערבות יוצרת 'יעוות' במחירים
השוק ונוטל תקציבי, ולכן השימוש בה
דורש הצדקה כלכלית או חברתיות ברורה.

